

5.10.2009

HAM-2009-R-16-531
JOT/42A/2009

Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy

Seudullinen maanvastaanottoalue; Hollola ja Nastola

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy on toimittanut 1.7.2009 Asikkalan, Hollolan, Lahden, Nastolan ja Orimattilan kuntien toimeksiannosta Hämeen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen arviointiohjelman (YVA-ohjelman) seudullisesta maanvastaanottoalueesta. YVA-ohjelman on hankkeesta vastaavien konsulttina laatinut FCG Planeko Oy. Hämeen ympäristökeskus toimii YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena ja antaa YVA-ohjelmasta yhteysviranomaisen lausunnon. Näiden tahojen yhteystiedot ovat seuraavat:

Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy, Kaarikatu 29, 15100 Lahti

FCG Planeko Oy, Askonkatu 9 B, 15100 Lahti

Hämeen ympäristökeskus, Lahden toimipaikka, PL 29, Vesijärvenkatu 11 A, 15141 Lahti.

Hanketiedot

Hankkeessa on tarkoitus löytää 1 – 2 maa-ainesten vastaanotto- ja käsittelyaluetta Lahden seudulle. Alue palvelisi pääosin hankkeessa mukana olevien kuntien maa-aineshuoltoa. Maanvastaanottoalueelle tuotaisiin puhtaita rakennustoiminnan ylijäämämaita. Lisäksi alueella varaudutaan vastaanottamaan ja välivarastoimaan puhdasta purkutiiltä ja -betonia, purkuasfalttia, kantoja, louhetta ja pintahumusta, jotka kaikki toimitetaan hyötykäyttöön. Purkutiili ja -betoni, louhe, kivet ja kannot murskataan ennen hyötykäyttöön toimittamista.

Arvioinnissa tarkastellaan neljää sijaintivaihtoehtoa: Aikkala ja Tuohijärvenkallio Hollolassa sekä Oksjärvi ja vanha kaatopaikka Nastolassa. Kaikissa sijaintipaikoissa tarkastellaan kahta ylijäämämaiden vastaanottokapasiteettia: 480 000 ja 240 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Lisäksi tarkastellaan hankkeen toteuttamatta jättämisen vaihtoehtoa.

Suoritemaksu (hankkeesta vastaavalle)

6 530 €

YVA-menettely

YVA-menettelyä on tässä hankkeessa sovellettava YVA-asetuksen hankelut-
telon 11 d)-kohdan perusteella: muiden kuin ongelma- tai yhdyskuntajätteiden
tai -lietteiden kaatopaikat, jotka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotui-
selle jätemäärälle.

YVA-menettely alkoi, kun Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy hankkeesta
vastaavien kuntien toimeksiannosta toimitti YVA-ohjelman yhteysviranomai-
sena toimivalle Hämeen ympäristökeskukselle. YVA-ohjelma on hankkeesta
vastaavien suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on ja mitä ympäris-
tövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä. Ympäristökeskus kuulut-
ti YVA-ohjelman nähtävillä olostä ja toimitti sen nähtävillä. Kaikki, joiden
oloihin tai etuihin hanke voi vaikuttaa, samoin kuin ne yhteisöt ja säätiöt, joi-
den toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea, voivat ilmaista mielipi-
teensä arviointiohjelmasta. Ympäristökeskus myös pyysi arviointiohjelmasta
lausunnot.

Saatuaan mielipiteet ja lausunnot ympäristökeskus antaa YVA-ohjelmasta ja
sen tarkistustarpeista yhteysviranomaisen lausunnon hankkeesta vastaavalle.
Hankkeesta vastaava tekee tarvittavat ympäristöselvitykset YVA-ohjelman ja
yhteysviranomaisen lausunnon mukaisesti ja kokoaa tiedot arviointiselostuk-
seksi. Tässä hankkeessa sen on arvioitu valmistuvan alkuvuodesta 2010.
YVA-selostuksesta pyydetään lausunnot ja mielipiteet ja pidetään yleisötilai-
suus vastaavalla tavalla kuin YVA-ohjelmasta. Ympäristökeskus antaa lopuksi
yhteysviranomaisen lausunnon arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä.

Hankkeen edellyttämät luvat

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen ennen kuin se on
saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman
lausunnon. Tämä koskee paitsi ympäristölupaa myös muita hankkeen toteut-
tamisen edellyttämiä lupia. Hanketta koskevasta lupapäätöksestä tai muusta
päätöksestä on käytävä ilmi, kuinka arviointiselostus ja yhteysviranomaisen
sistä antama lausunto on otettu huomioon.

Eri menettelyiden yhteensovittaminen

Arviointiohjelman mukaan tarvittavat kaavoitusprosessit aloitetaan, kun ra-
kennettava kohde tai kohteet on valittu ja maankäytöstä on tehty sopimukset.
Sen vuoksi arviointimenettelyä ja kaavoitusta ei ole ollut tässä vaiheessa mah-
dollista sovittaa yhteen.

Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

YVA-ohjelman nähtävillä olostä kuulutettiin Etelä-Suomen Sanomissa
19.7.2009. Kuulutus ja YVA-ohjelma olivat nähtävillä Hollolan kunnan yh-
teispalvelupiste Piipahluksessa, Lahden kaupungintalolla ja Nastolan kunnan-
talolla 27.7. – 18.9.2009. YVA-ohjelma oli nähtävillä myös Hollolan pääkir-
jastossa, Lahden Launeen kirjastossa sekä Nastolan kirjastossa. Kuulutus on
myös sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa
www.ymparisto.fi/ham > Ajankohtaista > Kuulutukset. YVA-ohjelma on säh-
köisesti samoilla verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/ham/yva > Vi-
reillä olevat YVA-hankkeet. Hankkeesta pidettiin yleisötilaisuus 25.8.2009.

Arviointiohjelmasta pyydettiin lausunnot Asikkalan, Hollolan ja Nastolan kunnanhallituksilta, Lahden ja Orimattilan kaupunginhallituksilta, Lahden seudun ympäristöpalveluilta, Hämeen tiepiiriltä, Päijät-Hämeen liitolta ja Päijät-Hämeen maakuntamuseolta/Lahden kaupunginmuseolta.

Yhteenveto annetuista lausunnoista ja mielipiteistä

Hollolan kunnanhallitus yhtyy lausunnossaan Hollolan kunnan teknisen toimialan ja Lahden seudun ympäristöpalveluiden lausuntoihin. *Tekninen toimiala* toteaa, että hanke on alueellisesti tärkeä. YVA-ohjelmassa esitetyt ympäristövaikutukset ovat riittävät. Lisäksi arvioinnissa tulee tutkia alueen käyttömahdollisuudet ja käyttörajoitteet maanvastaanotto- ja käsittelytoiminnan loputtua alueella. *Lahden seudun ympäristöpalveluiden* lausunto on erikseen jäljempänä.

Lahden kaupungin tekninen lautakunta toteaa, että uudet maanvastaanottoalueet ovat seudulla välttämättömiä turvaamaan rakentamista mm. kestävä kehityksen näkökulmasta. Ilman luvanvaraista ohjattua maanvastaanottotoimintaa rakentamisesta syntyvät ylijäämämaat ajautuvat luvattomille alueille ja kuljetuskustannukset alkavat nostaa rakentamisen kustannuksia. Nykyiset maanvastaanoton toimipisteet ja niiden ympäristöt kaupungin alueella ovat yhä enemmän rakennettujen ja tiiviisti asuttujen alueiden lähellä, joten nykyisten vastaanottoalueiden laajentamiselle ei jatkossa ole edellytyksiä. Lahden kaupungin asuntorakentamisen laajentumishankkeet sijoittuvat lähitulevaisuudessa kaupungin eteläisiin osiin, lähinnä Renkomäkeen, ja idässä Karistoon. Esitetyistä uusista maanvastaanottoalueista Tuohijärvenkallio palvelee Renkomäen aluetta parhaiten kuljetusetäisyyksien kannalta. Rälssin nykyinen maanvastaanottoalue palvelee liikenteellisesti Renkomäkeä erityisen hyvin ja saavutettava käytön lisäaika Rälssille millä tahansa uudella esitetyllä maanvastaanottoalueella on siitä syystä Lahden kaupungin näkökulmasta kannatettava. Kariston alueen rakentaminen voi tukeutua Nastolaan sijoittuviin kohteisiin. Kaikki esitetyt alueet palvelevat hyvin muuta kaupungin rakentamistoimintaa mm. kuljetusetäisyyksien puolesta. Maa-ainesten kuljetuksista vastaanottoalueille syntyy Lahden kaupungin läpi kulkevaa liikennettä eri tavoin riippuen vaihtoehdosta. Pahin läpikulkevaa raskasta liikennettä aiheuttava tilanne syntyy, jos seudulle avataan esitetyistä kohteista vain yksi uusi maanvastaanottoalue. Suurin osa kyseisestä läpikulkuliikenteestä siirtyy oletettavasti kuitenkin yleisille väylille, joilla mm. meluntorjuntaa on jo olemassa, joten läpikulkuliikenteestä ei nähdä syntyvän hankkeen kannalta merkittävää haittaa.

Lahden seudun ympäristöpalvelut katsoo, että ylijäämämassojen hyötykäyttöä tulee jatkossa entisestään pyrkiä tehostamaan, jotta ylijäämämaiden läjitystarve maankaatopaikoille saadaan mahdollisimman pieneksi. Realiteetti kuitenkin lienee, että maanvastaanottoalueita silti tarvitaan. Asianmukaiset ja luvalliset maanvastaanottoalueet ovat Lahden seudullakin tarpeen. Hyvin sijoitetuilla, suunnitelluilla ja hoidetuilla vastaanottoalueilla maanläjityksestä aiheutuvat haitat voidaan saada mahdollisimman pieniksi. YVA-ohjelmassa on arvioitavat kohteet kuvattu melko laajasti Nykytilan kuvauksessa on kuitenkin paikoin epäselvyyksiä, esim. kaikkien kuvien symboleja ei ole selitetty, ja osa maankäyttöä koskevista kuvista on vaikealukuisia. Ohjelmassa on todettu, että ylijäämämaita voitaisiin käyttää käytöstä poistuneiden maa-ainesten ottopaikkojen maisemointiin. Ne sijoittuvat kuitenkin pääsääntöisesti luokitelluille pohjavesialueille tai sellaisille alueille, joilla on merkitystä paikallisten pienkiinteistöjen vedenhankinnalle. Näin ollen ne sopivat hyvin marginaalisesti

ylijäämämaiden sijoituspaikaksi pintaverhoilua lukuun ottamatta. Normaali käytäntö on se, että maa-ainesten ottoalueet maisemoidaan ottoalueen maa-aineksilla. Ohjelmassa on esitetty hankealueiden lähimmät vesistöt, jotka eivät kuitenkaan välttämättä ole hankealueen valuma-alueella, johon hankkeella on vaikutuksia. Esim. Korvenoja ei ole Oksjärven tai Tuohijärvi Tuohikallion hankealueen valuma-alueella. Ohjelmassa olisi pitänyt esittää selvemmin se, mihin pintavesiin hankealueella on suora vaikutus ja mitä vesistöjä arvioinnissa tarkastellaan. Vesistövaikutuksilla on merkitystä etenkin sellaisissa vesistöissä, joiden rannalla on runsaasti vakituista tai loma-asutusta, kuten Oksjärvi. Maanvastaanottotoiminnan runsas raskas liikenne vaikuttaa alueen liikenneturvallisuuteen ja viihtyvyyteen. Liikenteen aiheuttamat haitat pitää arvioida monipuolisesti ja kattavasti. Arvioinnissa pitää tarkastella myös maa-ainesten kuljetusmatkojen ja -yhteyksien merkitystä ympäristövaikutusten kannalta. Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinojen etsimiseen tulee panostaa, jotta hankkeen vaikutuksia voidaan arvioida realistisesti nämä vähennyskeinot huomioon ottaen. Arvioinnin alettua on tullut esille, että ao. maanomistajat suhtautuvat maitaan koskevaan hankkeeseen hyvin kriittisesti tai kielteisesti. Maanomistajan kielteinen kanta estänee koko hankkeen ko. alueella. Lisäksi on mahdollisesti nousemassa esille uusia vaihtoehtoisia alueita. Nämä seikat tulisi arvioinnissa ottaa huomioon.

Nastolan kunta yhtyy pääosin Lahden seudun ympäristöpalvelujen antamaan lausuntoon. Oksjärven alueelle sijoittuva alue ei ole Nastolan kunnan kannalta tarkoituksenmukainen. Alueen maanomistajalla on selkeät perusteet vastustaa hanketta ja ne tulee ottaa huomioon. Myös muiden kohteiden osalta on maanomistajien kuuleminen tärkeää. Uuden vaihtoehtoisen alueen selvittäminen voi myös tulla kysymykseen.

Lahden kaupunginmuseon/Päijät-Hämeen maakuntamuseon arkeologian yksiköllä ei ole lausuttavaa YVA-ohjelmasta. Rakennuskulttuuriyksikkö toteaa, että YVA-ohjelman kartoissa on esitelty kultakin alueelta vain valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja niiden suhde eli etäisyys hankealueisiin. Maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaita alueita tai yksittäisiä kohteita ei ole kartalla. Tiedot ovat saatavissa tuoreista rakennusinventoinneista ja Päijät-Hämeen liiton maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt (Mary) -aineistosta sekä esim. Oksjärven osalta Luoteis-Nastolan osayleiskaavan kaa-va-aineistosta. Kulttuuriympäristöjä esittävät kartat ovat otsikoinniltaan ja merkinnöiltään puutteellisia. Vaikutusten arviointiin tulisi lisätä myös hankkeen vaikutukset kulttuuriympäristöihin.

Hämeen tiepiiri pitää ylijäämämaiden sijoitusratkaisujen kokonaisvaltaista selvittämistä ja niiden vaikutusarviointia tärkeänä kaupunkiseudun maankäytön kehittämisen kannalta. Hankkeeseen sisällytetyt toiminnot vaikuttavat alueiden käyttöön ja maankäytön suunnitteluun pitkälle tulevaisuuteen. Maanvastaanottohankkeen ja siihen liittyvän kalliokiviaineksen oton vaikutuksia tienpiitoon ja liikenteeseen on selvitettävä arviointiohjelmassa esitettyä perusteellisemmin. Arvioinnin pohjaksi on selvitettävä kuljetettavien aineiden määrät hankkeen eri vaiheissa ja niiden pohjalta maantiekuljetusten määrät. Arvioinnissa on selvitettävä hankkeen vaikutusalueen maanteiden kunto, liittymien toimivuus ja mahdolliset liikenneturvallisuuden kannalta ongelmalliset kohteet, kuten tienvarsiasutus, koulut ja päiväkodit. Myös raskaan liikenteen melu-, pöly- ja mahdolliset värinähaitat on arvioitava. Tienpidolle ja liikenteelle sekä liikenneturvallisuudelle aiheutuvien haittojen ja ongelmien ehkäisyyn ja lieventämiseen on etsittävä keinoja. Nastolan Oksjärvellä raskasta liikennettä

voi ohjautua alemmalle tieverkolle, jolloin tiestön geometriapuutteet heikentävät liikenneturvallisuutta ja teiden kantavuudessa voi olla puutteita. Merkittävien maa-aineskuljetusten ohjautuminen Lahden suunnasta valtatielle 4 ei ole myöskään toivottavaa. Nastolan vanhan kaatopaikan sijoitusalueen osalta arvioinnissa on otettava huomioon yhteisvaikutukset biokaasulaitoksen liikenteen kanssa. VT 12 yleissuunnittelussa Joutjärven ja Uudenkylän välillä on mukana varautuminen eritasoliittymään Nastolan Veljeskylän kohdalla. Eritasoliittymän toteuttamisen aikataulusta ei tällä hetkellä ole tietoa. Maanvastaanottohankkeen elinkaaren alkuvaiheessa raskas liikenne ohjautuu maantiele 312 ja lisää sen varren asukkaille aiheutuvaa haittaa. Hollolan Aikkalan vaihtoehdossa maanvastaanottoalueen tieyhteyksien suunnittelussa on otettava huomioon tuleva VT 12:n Lahden eteläisen kehätien ja kantatien 54 Soramäen eritasoliittymä, sen etäisyysvaatimukset ja alueelle suunniteltu katuverkko. Hollolan Tuohijärvenkallion sijoituspaikka on alustavasti arvioiden liikenteellisesti soveltuvin maanvastaanottoon. Maantiellä 140 on kapasiteettia lisääntyvälle liikenteelle ja liittymien rakentamiselle.

Päijät-Hämeen liitto toteaa, että maanvastaanottoalueet ovat ympäristössään häiriötekijä, joka pitää ottaa huomioon muussa maankäytössä. Liitto pitää selvitystä maanvastaanottoalueen vaihtoehtoista sijaintipaikoista myöhemmin laadittavan maakuntakaavan aluevarauksia varten tarpeellisenä selvityksenä. Voimassa olevassa maakuntakaavassa on esitetty maa-ainesten ottoalueet osaluemerkinnällä, jolloin alueen varsinainen maankäyttö ohjaa myös ottamistoimintaa. Myös maanvastaanottoalueilla toiminta on tietyn täyttöajan kestävä, jonka jälkeisiin käyttömahdollisuuksiin vaikutuksia tulee arvioida uuden maankäytön suunnittelun kannalta. Aluevarausten tarpeen osoittamiseksi tulisi 0-vaihtoehtoa selvittää tarkemmin. Tulisi tarkastella, miten ylijäämämaita voitaisiin käyttää hyödyksi joko sellaisinaan tai jalostustoiminnan kautta, jolloin loppusijoitukseen ohjautuisi nykyistä vähemmän ylijäämämaita. Vastaavasti 0-vaihtoehtoon vaikutuksiin kuuluu se, että arvioidut mitoitusmassamäärät leviävät pienempinä erinä maakuntaan. Tämän hajautuneen käytännön lupamenettelyn ja ohjauksen toimivuus ja vaikutukset tulee myös kuvata.

Eteva kuntayhtymän Hakamaan tilalla sijaitsevan toimintayksikön esimies kertoo, että Hakamaan tila on Eteva kuntayhtymän omistama, vuonna 1997 perustettu maalaistalo Nastolassa Salajärven rannalla. Hakamaan maatila tarjoaa asumista, kuntoutusta ja työtoimintaa kehitysvammaisille ja yhteisöllistä työtoimintaa siitä hyötyville asiakkaille. Yhteisökasvatus luo perustan toiminnalle maaseutumiljöössä, jossa jokainen jäsen saa tukea ja vastuuta oman elämän hallintaan. Toimintayksikön väki on huolestunut Oksjärven alueelle suunnitellusta maankaatopaikkahankkeesta, koska liikenne tulee lisääntymään kapealla ja mutkaisella Kumiantiellä huomattavasti, eikä tieosuudella on pyörätietä ja valaistusta. Yksikkö sijaitsee aivan tien vieressä ja ohjaajaresurssit ovat rajalliset. Jos hanke toteutuu, valvonnan ja ohjauksen tarve yksikössä lisääntyy ja turvallisuusriskit kasvavat huomattavasti. Yksikön asiakkaat pyöräilevät ja lenkkeilevät Kumiantiellä paljon.

Henkilöt A ja B esittävät mielipiteessään Nastolan vanhan kaatopaikan vaihtoehtoa koskevia näkemyksiä. Nimitys Nastolan vanha kaatopaikka on harhaanjohtava, sillä toiminta ei sijoitu vanhalle kaatopaikalle, vaan sen viereen, virkistyskäytössäkin olevalle metsäalueelle. Ohjelmassa todettiin, että liikenteen aiheuttamat vaikutukset ympäristöön määritetään liikennemääräarvioiden perusteella suhteessa kuljetusreittien nykyisiin liikennemääriin. Ohjelmassa oli käytetty tässä kohdassa VT 12:n liikennemääriä. Nykyisin liikennejärjestelyin

liikenne ohjautuisi alueelle VT 12:ta pitkin ABC-huoltoaseman kohdalta, jonka jälkeen reittiä Villähteentie-Kouvolantie-Pysäköintie-Lemuntie. Nykyisin liikennejärjestelyin ei siten ole perusteltua käyttää vertailuun VT 12:n liikennemääriä, jotka ovat huomattavasti suurempia kuin edellä lueteltujen pienempien teiden. Arvioinnissa pitää myös ottaa huomioon, että Pysäköintiellä ja Lemuntielle ei ole kevyenliikenteen väyliä. Ohjelmassa mainittiin, että 400 m:n päässä hankealueesta itään on ratsastustalli. Kirjoittajat toivovat, että Ratsutalli Uusmattila otetaan arvioinnissa huomioon merkittävänä virkistyselämän ylläpitäjänä Nastolassa. Tallialueelle kuljetaan henkilöautoilla, hevoskuljetusautoilla, pyörillä, mopoilla ja kävellen. Nastolan uuden junaseisakkeen myötä etenkin kevyen liikenteen määrä on lisääntynyt Nastolan seisakkeen ja Tallitien välillä. Ratsastuskoulun oppilaat ovat 6 – 60 -vuotiaita ratsastuksen harrastajia Nastolasta ja lähikunnista. Oppilaita tallilla käy viikoittain n. 270. Ratsastuskoulun toimintaan on jo vaikuttanut negatiivisesti VT 12 melun, hevosten laidunalueen ja viljelyalan pienentymisen vuoksi. Jäävät arvailtaviksi naapuriin tulevan, ympäristöluvan saaneen biokaasulaitoksen vaikutukset. Arvioinnissa pitäisi myös ottaa huomioon, että hankealuetta ja sen lähiympäristöä käytetään maastoratsastukseen. Alue on nykyisin varsin turvallinen hevosella liikkumiseen maastossa, koska ajoneuvoliikennettä ei alueella ole. Hevosilla liikkumiseen alueella on maanomistajan lupa. Pohjavesistä oli maininta, että alueen ympäristön asutus on pääosin liittynyt keskitettyyn vedenhankintaan. Tietojen oikeellisuus on selvitettävä. Allekirjoittajien oman tilan lisäksi myös muut lähialueen tilat ovat omavaraisia vedenhankinnassaan eli eivät ole liittyneet keskitettyyn vedenhankintaan.

Kumiantien Kyläinyhdistys ry:n mielipiteen liitteenä on alueen asukkaiden allekirjoittama adressi, jossa on 215 allekirjoittajaa. Kyläyhdistyksen jäsenistö ja alueen asukkaat ovat erittäin huolestuneita Oksjärven alueelle suunnitellusta maankaatopaikasta. Kyläyhdistys piti kyläkokouksen, jossa suunnitelmaa vastustettiin yksimielisesti ja sen tueksi koottiin kirjelmän ohessa oleva adressi. Kyläkokouksessa nousi esiin mm. seuraavia asioita: Luoteis-Nastolan osayleiskaava, jonka vaikutusalueella maankaatopaikka sijaitsisi, on valmistumassa. Kaavassa esitetään kokonaisuudessaan 350 uutta rakennuspaikkaa alueelle. Maankaatopaikka tuhoaa kylän asuinalueen viihtyisyyden, vähentää huomattavasti halukkuutta rakentaa alueelle ja alentaa alueella jo olevien vakituisten ja lomakiinteistöjen arvoa. Maankaatopaikka Oksjärven alueella rikkoo todella ison yhtenäisen metsäalueen, jolla on huomattavaa merkitystä alueen vakituksille asukkaille ja kesäasukkaille marjastus- ja sienestysalueena, ulkoilualueena, metsästysseuralle riista-alueena ja alueen eläinten asuma-alueena (mm. suurelaimet, riista, metsäkanalinnut). Kumiantielle ei ole kevyen liikenteen väylää eikä valaistusta. Kuitenkin tie on alueen asukkaiden ainoa kävely/ulkoilureitti etenkin talvella. Tie on mutkainen ja vilkkaasti liikennöity, joten maankaatopaikka lisäisi ennestäänkin turvattoman tien räsistystä. Koululaiset kuljetetaan alueelta koulutaksilla, ja he joutuvat odottamaan tienreunassa kyytiä. Erillisiä levikkeitä, esim. vanhoja linja-autopysäkkejä, ei ole. Kumiantie on myös tielaitoksen merkitsemän valtakunnallisen pyöräilyreitistön osa, jolloin reitiltä edellytetään tiettyä turvallisuutta. Lisäksi tien varrella on runsaasti sekä vakituista asutusta että kesäasuntoja aivan tien reunassa. Osasta on huono näkyvyys tielle tultaessa. Kumiantien varrella on useita eri toimijoita, joita lisääntyvä liikenne häiritsisi, mm. Manna ry:n päiväkotia Seestan vanhalla koululla, Seestan kylätalo, Kumiantien Kyläinyhdistyksen Luhtaanpirtti, jota vuokrataan vilkkaasti ympäri vuoden, Hakamaan tila, jolla asuu hoivaa tarvitsevia henkilöitä. Tämän vuoksi alueella on lapsista varoitettava liikennemerkki. Kun maankaatopaikan käyttöaikainen liikennemäärä on 140 autoa vuorokau-

dessa (klo 7 – 20), se tarkoittaa lähiteille raskasta ajoneuvoa keskimäärin joka 3. minuutti. Osa liikenteestä käyttäisi Kumiantietä koko pituudeltaan, mikä olisi edesvastuutonta huomioon ottaen tien kunnon ja asukkaiden ja muiden tienkäyttäjien turvallisuuden. Suunnitellulta maankaatopaikalta lähtee lukuisia erikokoisia luonnon vesireittejä ympäristöön, mm. Oksjärvelle ja Seestanjokeen, jolloin alueen vesistöjen kuormitusta tulee arvioida erityisen tarkasti. Vaarana on alueen huonontuminen virkistysalueena sekä valumavesien vaikutus alueen kalakantaan. Suunniteltu maankaatopaikka on korkeammalla kuin Kumiantien ja ympäristön asutus, joten alueelta kuuluva melu ja pöly leviävät huomattavan laajalle alueelle ympäri Oksjärveä. Rakennetun kulttuuriympäristön tiedot ovat päivittymässä. Seestan entinen mylly on yhdessä kahden muun nastolalaisen myllyn kanssa nousemassa valtakunnallisesti merkittäväksi rakennuskohteeksi. Myllyrakennus sijaitsee heti maankaatopaikan alueelta lähtevän ojan ja Seestajoen liittymän alapuolella. Alueen asukkaat ovat erittäin jyrkästi hanketta vastaan.

Henkilöt C ja D kertovat, että kuulemistilaisuuden päätteeksi käydyssä keskustelussa Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy:n ja FCG Planeko Oy:n edustajien kanssa nämä myönsivät, että Tuohijärvenkallion maanvastaanottopaikan sijoituspaikka on ahdas ja maanvastaanottopaikan toiminta, varsinkin louhintavaiheen aikana, tulee aiheuttamaan merkittävää haittaa Helsingintie 788:ssa sijaitsevalle kiinteistölle. Toisin sanoen kiinteistö tulisi kuulumaan ns. punaiseen vyöhykkeeseen. Hankevastaavat totesivat yksimielisesti, että Tuohijärvenkallion vaihtoehdon toteutuessa ainoa oikea ratkaisu on koko kiinteistön lunastaminen kaupalla maanvastaanottopaikan maa-aluesopimuksen teon yhteydessä. Tämän perusteella allekirjoittajat vaativat, että Hämeen ympäristökeskus kirjaa Tuohijärvenkallion maanvastaanottopaikan ympäristölupaehtoihin Helsingintie 788:ssa sijaitsevan kiinteistön lunastamisen lunastushetken käypään markkina-arvoon ilmaan maanvastaanottopaikan rasitetta. Koska kauppa ja siitä seuraava muutto eivät perustu vapaaehtoisuuteen, vaan on yksityisen väistymistä yleishyödyllisen hankkeen tieltä, allekirjoittajat haluavat, että ympäristölupaehtoihin kirjataan kiinteistön lunastushinnan lisäksi maksettava muuttokorvaus, joka korvaa vastaavan tasaisen asunnon hankintakulut muualta. Nykyisen kiinteistön hyvä sijainti (8,5 km suoraa tietä Lahden keskustasta) ja sitä ympäröivä puhdas luonto huomioon ottaen allekirjoittajat arvioivat joutuvansa maksamaan vähintään 20 % kiinteistönsä myyntihintaa enemmän hankkiakseen vastaavan kiinteistön muualta Lahden alueelta. Ensimmäinen vaihtoehto heille on se, että maanvastaanottopaikkaa ei toteuteta Tuohijärvenkallion alueella.

Henkilöt E ja F vastustavat seudullisen maanvastaanottoalueen sijoittamista Nastolan suljetun kaatopaikan viereen. Alue on kokonaan metsäsuunnitelman mukaan hoidettua talousmetsää ja olennainen osa toimivaa maatilaa. Puuston ikä alueella on 0 – 50 vuotta ja hakkuu-, istutus-, raivaus- ja harvennustöiden jälkeen metsän virkistyskäyttö on mahdollista. Alue on perinteisesti kirkonkyläläisten marjastus- ja sienestysmaita ja hirvestykseen olennaisen tärkeä. Viereisellä ratsutallilla on myös lupa käyttää alueen tiestöä maastoratsastukseen. Alue on korpilehtoa, jossa kasvaa mm. lehdokkia ja maariankämmeekkää. YVA-selostukseen (mielipiteen muokkaajaksi) valittu kuva on kahden hehtaarin mätästetyltä uudistusosalta, johon kuvan ottohetkellä kuusentaimet on jo istutettu. Lähes puolen miljoonan kuution rahtaamiseen tarvittavia liikennemääriä suunnitelmassa ei mitenkään konkretisoida. Tuhannet rekkakuormat ilmeisesti vain aiotaan sovittaa jo olemassa olevalle tiestölle. Myös Biovakan tulo tuo niille jo runsaasti raskasta liikennettä. Turvallisuutta parannetaan taas

vaikka uudella nopeusrajoituksella. Liittymän rakentamisesta VT 12:lta ei ole mitään takeita eikä suunnitelmia. Jos sellainen rakennetaan, Nastolan uudeksi sisääntuloväyläksi tulee Lemuntie – Pysäkintie, ja liikenne vain lisääntyy. Pitkätieltä radan alapuoliseen risteykseen tulevat myös Veljeskylän ja Selkosaa- ren liikenne ja raskaat autot soramontuilta. Kiertotietä ei ole. Selvitykseen ote- tun kartan mukaista suoraa tietä vanhalle Kouvolan tielle ei voi rinteeseen jyrk- kyyden vuoksi rakentaa, kertovat radan alituksen suunnittelijat. Joka tapauk- sessa kuormat pohjoisesta päin tulisivat kapeita teitä Luhtaanmaan ohi ja halki kirkonkylän. Allekirjoittajat suosittelevat suunnittelijoille talven liukkailla rän- täkeleillä henkilöautoretkeä radan alta kohti kirkonkylää, kun vastaan tulee kymmenien tonnin painoisia rekkoja. Koska silta on matala, sen edessä, nä- köesteen takana, myös joudutaan ajamaan laveteilta metsäkoneet ja kaivurit alas. Ne ajetaan sillan ali uudelleen lastausta varten. Vähältä piti -tapauksia on jo sattunut. Liikenteen haitat ja meluavat ja pölyävät murskauslaitokset laske- vat asumisviihtyisyyttä etenkin Tallitien ja Pysäkin- kaarelle rakennettiin kunnallistekniikka syksyllä 2008. Kuka haluaa muuttaa alueelle? Jos kyseessä ovat puhtaat massat, niillä voitaisiin täyttää Salpausse- län tyhjiin kaivetut sorakuopat ja lajitella kannot, kivet ja muu hyödynnettävä materiaali jo niiden syntypaikoilla nykyisille murskaamoille vietäväksi.

Henkilö G vastustaa ehdottomasti alueellisen maanvastaanottoalueen sijoitta- mista Nastolan entisen kaatopaikan pohjoispuolelle. Kirjoittaja pitää loukkaa- vana sitä, että hänen vanhempiansa omistamaa tilaa, jolle maankaatopaikkaa on kaavailtu sijoitettavaksi, nimitetään 'vanhaksi kaatopaikaksi'. Näin ei ole. Kyseessä on 1600-luvulla perustettuun Peltolan tilaan kuuluva Hörönniityn alue, jota rajaa Palojoenmäki etelässä, Lappunen lännessä ja Sydämenpelto pohjoisessa. Kirjoittaja on hoitanut aktiivisesti Peltolan tilan metsiä 15- vuotiaasta lähtien, parikymmentä vuotta. 1990-luvulla tehtyjen uudistushak- kuiden jälkeen Hörönniityn alueelle on istutettu kuusta ja kylvetty koivua. Kir- joittaja käy raivaamassa näitä uudismetsiä pari kertaa viikossa alueelle laadi- tun metsänhoitosuunnitelman mukaisesti. Toteutuessaan hanke tekisi lopun koko Peltolan tilan metsätaloudesta, sillä alueen ympärille ja eteläpuolelle jäisi pieniä sirpaleita, joita olisi käytännössä mahdotonta hoitaa olemattomien kul- kuyhteyksien vuoksi. Metsätalouden ohella Hörönniity on aktiivisessa virkis- tuskäytössä. Aluetta käyttää maastoratsastuksen opetuksessa Anu Rouhiaisen emännöimä ratsutalli, joka sijaitsee Uusmattilan tilalla heti alueen itäpuolella. Maankaatopaikasta tulisi erityistä haittaa myös hirvenmetsästykselle. Peltolan tilan metsästysoikeuden omistaa villähteläisen henkilön H metsästysseurue, jossa myös kirjoittaja on mukana. Hirvieläimet viihtyvät hyvin juuri Hörönni- tyssä, jonka vuoksi passilinja on sijoitettu alueen eteläosassa kulkevalle sähkö- linjalle. Palojoenmäen alueella on myös runsaasti luolaeläimiä. Alueella on harrastanut vuosikautia pienpetojen loukkupyyntiä hollolalainen henkilö I. Maankaatopaikan massiivisen rekkaliikenteen haitat heijastuisivat laajemmal- lekin alueelle. Hankkeen toteutuminen vain muutaman kilometrin päässä kir- konkylän kuntakeskuksesta olisi myös merkittävä imagohaitta koko Nastolan kunnalle, joka on pyrkinyt houkuttelemaan asukkaikseen erityisesti luontoa arvostavia lapsiperheitä.

Henkilö J ja 16 muuta Oksjärven Ristiniemessä Pitkäpohjantien varrella py- syvästi tai vapaa-aikanaan asuvaa allekirjoittajaa vastustavat jyrkästi mahdol- lista maanvastaanottoaluetta Oksjärven alueelle. Suunnittelua tällä alueella ei pidä jatkaa. Oksjärven Ristiniemen – Pitkäpohjanmäen alueen rantakaava on vahvistettu Hämeen lääninhallituksessa vuonna 1977, jonka jälkeen alue on rakennettu vapaa-ajan asumiskäyttöön aina 2000-luvulle tultaessa saakka. Ny-

kyisin osassa asuntoja on vakituista ja monessa ympärivuotista vapaa-ajan asumista. Allekirjoittajien päätökseen investoida ja sijoittua aikoinaan Oksjärven Ristiniemeen vaikutti erityisesti sen tarjoama luonnon rauha. Moottoritietä ei ollut ja järvellä oli käytössä hiljainen sopimus moottorittomista veneistä. Myös nykyisin Oksjärvi on ns. hiljainen järvi. Kirjoittajat ovat vasta toipumas- sa moottoritien rakentamisen seurauksena syntyneestä ajoittaisesta meluhaitas- ta, josta ei voi välttyä missään koko järven alueella. Maanvastaanottoalue tuli- si jopa 1,5 km:n päähän Ristiniemestä eli paljon lähemmäs kuin moottoritie. On selvää, että maanvastaanottoalue aiheuttaisi lisämelua Oksjärven asukkail- le. Kaavailtu maanvastaanottoalue on myös keskeisesti osa allekirjoittajien ul- koilualuetta, jolla he liikkuvat koirineen ja käyvät sienessä ja marjassa. Kir- joittajat ovat huolissaan maanvastaanottoalueen vaikutuksista järveen. Muu- tama vuosi sitten tehdyssä vesitutkimuksessa Oksjärvi oli Iso-Kukkasen kans- sa Nastolan puhtain järvi. Kirjoittajat pelkäävät, että maanvastaanottoalueen rakentaminen ja käyttö kuormittavat järveä mm. siihen laskevien jokien kautta. Moottoritietä rakennettaessa ja jonkin aikaa sen jälkeen järvessä saattoi selke- ästi havaita moottoritien rakentamisen vaikutukset järven sameutena. Allekir- joittajat ovat huolissaan myös Ristiniemen ja koko järven ympäristön eläimis- töstä. Yleisempien Suomessa esiintyvien eläinten lisäksi niemellä asuu liito- orava. Suunniteltu maankäyttöpaikka on metsojen ja teerien suosimaa pesimä- aluetta. Kuikka on runsaslukuinen, samoin harmaahaikarat ja laulujoutsenet. Oksjärven kalakanta on monipuolinen, tavanomaisempien lajien lisäksi myös muikku, siika ja kuha. Maanvastaanottoaika on Kumiantien varressa. Vaik- ka mahdollisesti pääosa liikenteestä kulkee moottoritien kautta, osa tulee Nas- tolan suunnasta koko Kumiantien matkan. Kumiantie on liikenteellisesti vil- kas. Pajulahden urheiluopisto lisää huomattavasti kevyen liikenteen käyttäjiä, etenkin pyöräilijöitä ja rullaluistelijoita. Jo nyt mutkainen ja kumpuileva Ku- miantie on vaarallinen kaikille tiellä kulkijoille. Huomiotta ei voi jättää maan- vastaanottoalueen vaikutusta allekirjoittajien tonttien ja rakennusten arvoon.

Henkilö K haluaa Oksjärven alueen lähinaapurina kertoa alueen ympäristöstä. Kettukalliot ovat laajin yhtenäinen lakikallio alueella, jolloin valumat suuntau- tuisivat hallitsemattomasti joka suuntaan. Nyt päävaluma lähtee Kettukallion ja Ruisvuoren välisestä painanteesta Ruisvuoren pohjoispuolitse Oksjärveen Seestan kartanon metsäojituksen kautta. Aikoinaan kirjoittaja antoi luvan kar- tanon ojituksen yhdistämiseen omaan ojitukseensa, mistä seurasi monen vuo- den 'kuravesipurkauma' Oksjärveen lähelle kirjoittajan vuokrattavaa rantasau- naa. Uutta samanlaista purkaumaa hän ei voi sallia. Tällä hetkellä mökki uima- rantoineen on annettu vuokralle 5-lapsiselle perheelle. Kirjoittaja menettäisi ehkä vuokratulon. Kiinteistövero hän vaatisi laskettavaksi. Oksjärven vesi on ollut hyvää, mistä kertoo luonnonvarainen muikkukanta ja Etelä-Suomessa erittäin harvinainen purotaimen järveen laskevassa purossa. Lahden pohjois- ten kaupunginosien sorarekat käyttävät tietä 140 ja Vanajanraittia. Samoin tu- lisivat käyttämään maan- ja lumenkuljetusajoneuvot, eivät ne kulkisi Lahden keskustan ja moottoritien kautta. Myös Asikkalan Vääksyn liikenne kulkisi tietä 140. Vanajanraitti on kapea ja mutkainen. Kasettisorarekat joutuvat pe- ruuttelemaan kohdatessaan pahimmissa mutkissa. Vanajan raitilla on Pyhän- taan kansakoulu. Alueen kaavoituksessa on tarkoitus huomattavasti lisätä alu- een asuinrakentamista. Turvallisen koulutien järjestäminen olisi haasteellista raskaan liikenteen lisääntyessä.

Nastolan luonnonsuojelu ry haluaa kiinnittää huomiota erityisesti Nastolan alueelle sijoittuvien kohteiden – entisen kaatopaikan ja Oksjärven alueen – selvityksiin. Maanvastaanottoalueen perustamiseen ei tulisi käyttää luonnonti-

laisia alueita, kuten Oksjärven alue, vaan jo valmiiksi luonnonolosuhteiltaan vahingoittuneita alueita. Siksi Nastolan vaihtoehtoista entinen kaatopaikka soveltuu huomattavasti paremmin maanvastaanottoalueeksi kuin Oksjärven alue. Nastolan entisen kaatopaikan käyttöä maanvastaanottoalueeksi puoltavat mm. seuraavat seikat: Kaatopaikka-alueen luonto on jo entuudestaan turmeltunut. Se on jo alun perin suunniteltu ja varattu erilaisten jätteiden, myös maa-ainesten, loppusijoittamiseen. Se sijaitsee lähempänä niitä kohteita, joilla sijoitettavia maa-aineksia syntyy, mikä vaikuttaa myös kuljetusten energiankulutukseen, hiilidioksidipäästöihin ja kustannuksiin. Liikenneväylät ovat paremmat kuin Oksjärvelle. Oksjärvelle suunnitellun alueen läheisyydessä on herkkiä latvavesiä, joihin kohdistuisi pilaamisriski. Oksjärven alueen läheisyydessä on paljon loma-asutusta ja suunnitteilla kylämäinen asuinalue, jonne maanvastaanottoalue ei sovellu. Oksjärven alueen kaltaisen yhtenäiset, laajat ja rakentamattomat metsäalueet pitäisi säilyttää sellaisina. Parasta tietysti olisi, että maanrakentamisessa syntyvät maa-ainekset voidaan hyödyntää siellä, missä ne syntyvätkin, esim. ympäristörakentamisessa, meluntorjunnassa ja maisemoinnissa. Päätöksiä tehtäessä pitäisi ottaa huomioon, miltä ne tuntuvat niissä ihmisissä, joiden koti- ja lähiympäristöön ne vaikuttavat.

Nastolan vesiensuojeluyhdistys ry on erityisen huolestunut hankkeesta ja pitää pyörityttävänä, että voidaan edes ehdottaa lähes luonnonomaisia kohteita. Tällaiseen käyttöön pitäisi ohjata jo haavoitettuja alueita, joiden laatua maanvastaanottoalue voisi pitkän ajan kuluessa kohentaa. YVA-ohjelmassa ei ole tarkasteltu maakunnallisia ns. haavoitettuja alueita, joiden ominaisuuksia voisi parantaa täyttämällä niitä puhtailla massoilla. Näitä voisivat olla esim. entiset maa-ainesten ottopaikat. Ohjelmassa mainitaan Luoteis-Nastolan osayleiskaavan luonto- ym. selvitysten olevan kattavia. Kuitenkin kaava on 26.8.09 tullut vasta nähtäville eikä ao. selvitysten kattavuutta ole vielä voitu varmistaa. Maanvastaanottoalue Oksjärvelle on räikeässä ristiriidassa em. osayleiskaavan tavoitteiden kanssa. Läjitysalueen viereen on suunnitteilla kylämäinen asuinalue, jonka imagon läjitysalue tuhoaa. Tiiviiseen kyläasutukseen kuuluvat rakentamattomat lähialueet metsineen asukkaiden ulkoilua ja muuta käyttöä varten. Marja-, ulkoilu- ja sienimetsät ovat erityisen tärkeitä myös jo olemassa olevalle asutukselle sekä Oksjärven loma-asutukselle. Maanvastaanottoalue Oksjärvellä pirstoisi merkittävän kokoisen yhtenäisen metsäalueen, jolla on merkitystä suurelainten, riistan ja metsäkanalintujen asuma-alueena. Tällaiset laajat, yhtenäiset metsäalueet ovat kaupunkien lähellä harvinaisia. YVA-ohjelmassa liikennemäärä on ilmoitettu harhaanjohtavasti, pitäisi olla 130 kuljetusta vuorokaudessa kahden vuoden ajan. Kun maanvastaanottoalueen käyttöaikainen liikennemäärä on 140 autoa/vrk, se tarkoittaa lähiteillä raskasta ajoneuvoa keskimäärin joka kolmas minuutti. Osa liikenteestä käyttäisi Kumiantietä. Tämä on edesvastoitonta tietön keston, asukkaiden viihtyvyyden ja liikenneturvallisuuden kannalta. Kumiantie on tällaista liikennettä ajatellen mutkikas, heikkokuntoinen ja ilman kevyen liikenteen väylää. Kustannuksia vertailtaessa pitää ottaa huomioon Kumiantien rakentaminen kevyen liikenteen väylineen. Tiedot rakennetusta ympäristöstä ovat päivittymässä. Museoviraston ehdotuksessa entinen Seestan mylly on yhdessä kahden muun nastolalaisen myllyn kanssa nousemassa valtakunnallisesti merkittäväksi rakennuskohteeksi. Myllyrakennus on heti maanvastaanottoalueelta lähtevän ojan ja Seestanjoen liittymän alapuolella Seestajoessa. Liikennevaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon Päijät-Hämeen jätehuollon kaatopaikan läjitysalueen mahdollisuudet ottaa vastaan maa-ainesta melkein yhtä kauan kuin nyt suunniteltu seudullinen läjitysalue. Jos seudulliseksi alueeksi valitaan Lahden länsipuolella oleva alue, Nastolassa syntyviä ylijäämämaita voidaan ohjata PHJ:n kaato-

paikalle. Tällöin liikennemäärä vähenee huomattavasti eikä Lahden läpi kulkevaa liikennettä tarvita. Oksjärven alueelle ehdotetulta maanvastaanottoalueelta lähtee kaksi laskuojaa, toinen Seestajokeen, toinen Oksjärveen. Nämä molemmat on otettava huomioon pienvesistöinä. Lumenkaatopaikan sulamis- ja valumavesien vaikutus herkkään latvavesistöön ja edelleen Oksjärveen ja Seestajokeen arveluttaa erityisesti. Ekologiset vaikutukset, puronvarsien liettyminen ja ravinteiden kulkeutuminen vesistöön pitää arvioida. Arvioinnissa pitää selvittää näiden ojien muuttuva virtaama ja veden laatu sekä näiden tekojoiden vaikutus Nastolan vesistöön. Erityisesti lumenkaatopaikan vaikutukset pitää arvioida. On myös selvittävä valumavesien vaikutus Oksjärven muikku-, siika- ja taimenkantaan. Lähialueen toiminnoista puuttuu päiväkotia ja kylätalo, jotka toimivat entisessä Seestan koulussa. Nastolan vaihtoehtoista yhdistys pitää parempana ns. entisen kaatopaikan aluetta, mutta suosittelee toisaalta maankäytön suunnittelussa otettavan nykyistä täsmällisemmin huomioon rakentamisessa syntyvät maamassat. Ne tulisi pääsääntöisesti käyttää rakentamisalueilla (kortteli- ja kaava-alueetasolla) niille jo kaavoituksen yhteydessä varattuihin tarkoituksiin. Niitä voivat olla maa- ja meluvallit sekä ympäristörakentaminen, kuten leikki- ja ulkoilu- ja kumpuineen. Etuna on toiminnan lyhyt ajallinen kesto rakentamisalueella. Myös melu-, pöly-, ja tärinähaitat jäävät paikallisiksi eivätkä ulotu rakennusalueen ulkopuolelle, myös kuljetuskustannukset ja tiestön rasitus poistuu. Mittakaavaltaan pienet kohteet saadaan suurta aluetta huomattavasti nopeammin kunnostettua.

Henkilö L vastustaa maanvastaanottoalueen sijoittumista tilansa lähelle Oksjärvelle. Hän on huolestunut siitä, että maanvastaanottoalue ehdotetaan sijoitettavaksi luonnontilaiseen kohteeseen. Kulttuurihistoriallinen ympäristö tulee säilyttää. Erityisen tärkeä on se haitta, joka aiheutuu kalliomassojen louhinnasta. Arvokkaalle luonnolle tulee monien vuosien ajan kivipölylaskeumaa. Louhinnan melusta on haittaa ihmisille ja luonnolle, eläimille ja kasveille. Melu ja kivipöly karkottavat ihmiset, harvinaiset linnut ja eläimet alueelta ja sen läheltä. Alueella on nyt runsas linnusto, mm. huuhkaja, kalasääksi, tikka, teeri ja metso. Metsäalueelta on myös ilveshavaintoja. Maanvastaanottoalue pitää sijoittaa alueelle, joka vaurioittaa vähiten luonnon monimuotoisuutta, kuten entiselle maa-aineksen ottopaikalle. Läjitysalueen viereen on suunnitteilla kylämäinen asuinalue, jonka läjitysalue tuhoaa. Maanvastaanottoalue Oksjärvelle ei ole Luoteis-Nastolan osayleiskaavan tavoitteiden mukainen. Se turmelee kyläasutukseen kuuluvat asukkaiden ulkoilu- yms. käytössä olevat lähialueet. Marja-, ulkoilu- ja sienimetsät ovat erityisen tärkeitä myös jo olemassa olevalle asutukselle ja Oksjärven loma-asutukselle. Maanvastaanottoalue Oksjärvellä pirstoisi merkittävän kokoisen yhtenäisen metsäalueen, jolla on merkitystä suurelajien, riistan ja metsäkanalintujen asuma-alueena. Hankkeen arvioitu liikennemäärä on 140 autoa/vrk. Kumiantien kunto ei kestä joka kolmas minuutti kulkevaa raskasta ajoneuvoa. Liikenneturvallisuus huonontuu, koska Kumiantie on mutkikas, heikkokuntoinen ja ilman kevyen liikenteen väylää.

Henkilö M on laittanut Oksjärvellä omistamiensa viiden tilan osalta samansisältöisen muistutuksen kuin edellä.

Oksjärvisseura vastustaa maanvastaanottoalueen tuloa Oksjärvelle. Yhdistys on perustettu vuonna 1948 vaalimaan seudun asukkaiden viihtyvyyttä ja järven hyvinvointia. Se edustaa järven rannalla olevia noin 140 kesämökkiä ja heti järven lähellä olevia noin 20 vakituisesti asuttua taloa. Seura on järjestänyt erilaista toimintaa ja myös saanut aikaan 10 km/ha nopeusrajoituksen moottoriveneille ja suositellut järvelle vain sähkömoottoriveneitä. Oksjärvisseuran kiel-

teinen kanta hankkeeseen perustuu mm. seuraavaan: Melu järvellä tulee kasvamaan sekä kuorma-autojen jatkuvan liikenteen että alueen kaivamisen ja ennen kaikkea kallioiden murskaamisen vuoksi. Kallioaineksen poisto Oksjärven alueella on $800\,000\text{ k-m}^3$, jolloin kalliota louhitaan ja maa- ja kiviainesta siirretään ja perävaunulliset kuorma-autot vievät kalliota pois yhteensä $50\,000$ kuormaa. Esityksen mukaan alueelta viedään kallioainesta 220 perävaunullista kuorma-autoa vuorokaudessa. Massojen tuonti olisi 140 kuormaa vuorokaudessa. Edestakainen autoliikenne kasvaisi näin ollen 720 kuorma-autolla vuorokaudessa. Lisäksi alueelle tuotaisiin lunta noin $40\,000\text{ i-m}^3$ vuodessa. Kalliota murskatessa syntyy pölypilviä, jotka tulevat laskeutumaan sopivalla tuulella Oksjärvelle. Moottoritien aiheuttama melu kuuluu häiritseväksi jo nyt ympäri järven ja sinne on matkaa Oksjäveltä enemmän kuin suunnitellulle vastaanottoalueelle. Seestan kartanon yhtenäinen noin 900 ha:n suuruinen lähes luonnontilainen alue on suosittua paikallisten asukkaiden marjastus-, retkeily- ja sienestysaluetta. Aluetta käyttävät myös hirvien ja jänisten metsästäjät. Alueella asuu hirviä, valkohäntä-, täplä- ja metsäkauriita, myös ilvesten jäljet ovat tavallisia talviaikaan. Oksjärven länsirannalla asuu myös liito-orava. Suunnitellulta maankaatoalueelta tulee useita sekä metsäautotien vieressä kulkevia että metsää aikoinaan ojitettaessa syntyneitä ojia, jotka laskevat Oksjärveen. On pelättävissä, että näiden ojien virtaama kasvaa lumenkaatopaikkana olemisen johdosta. Tämä tulee lisäämään järven samentumista. Samoin kävi moottoritietä rakennettaessa, jolloin Korvenojaa pitkin tulevat valumat aiheuttivat pitkän hiekkasärkän joen suulle. Suurimmat valumat tulevat tosin menemään Seestanjokeen ja Salajärveen. Oksjärven lähimmät asukkaat ovat Ruissuonpolun uudella rantakaava-alueella olevissa kuudessa talossa. Sinne on matkaa vain vähän toista kilometriä ja suoraan metsäautotie suunnitellulta maanvastaanottoalueelta. Liikenne kasvaa kapealla ja mutkaisella Kumianttiellä. On selvää, että Nastolan suunnalta tulevat maa-ainesta kuljettavat rekat tulevat käyttämän tätä lyhyempää reittiä eikä moottoritietä. Luoteis-Nastolan osayleiskaava tulee lisäämään työpaikkoja ja asuntoja mm. Kumianttien varteen ja moottoritien tienhaaraan. Myös tämä lisää kapean ja mutkaisen Kumianttien liikennettä. Maanvastaanottoalueen tulo Oksjärven alueelle vaikuttaisi myös alueen kesämökkien arvostukseen ja hintoihin.

Henkilö N on Oksjärven mökkiasukas. Hän ymmärtää, että naapurit vastustavat tällaista hanketta. Kuitenkin hänestä on perusteltua väittää, että Oksjärven alue on erityisen huono tähän tarkoitukseen seuraavista syistä: Koska alueelle tulee myös lumenkaatoa, on todennäköistä, että sulamisvedet lähtevät keväisin liikkeelle. Aivan vieressä kulkee joki, jonka vedet laskevat Kivijärvestä alemmille vesille. Myös itse Oksjärvi on vaarallisen lähellä, $1,5\text{ km}$. Oksjärven tila on kriittinen sikäli, että toistaiseksi on vain juuri ja juuri välttytty Kymijärven kaltaisesta sinilevätilanteesta. Kirjoittaja on kuitenkin pelännyt tilanteen riistäytyvän milloin tahansa hallinnasta, koska esim. Pitkänpohjan lahti, jossa hänen mökkinsä sijaitsee, uhkaa rehevöityä umpeen. Tämä kertoo veden laadun kriittisestä tilasta. Jos vedet menevät uimakelvottomiksi levien tähden, se haittaa merkittävästi mökkiasutusta. Kirjoittaja pelkää myös eläimistön puolesta. Hän on nähnyt peuroja, näädän, karpän. Maanvastaanottoalueen etuna voisi olla se, jos se karkottaisi hirvikärpäset. Maansiirtoliikenne Nastolasta tekisi Seesta-Pajulahti -välisen mutkaisen tien erittäin vaaralliseksi lapsille.

Ruissuonpolun asukkaat (seitsemän allekirjoittajaa) vastustavat maanvastaanottoalueentuloa Oksjärven alueelle. Maanvastaanottoalueen lähimmät asukkaat ovat Ruissuonpolun uudella rantakaava-alueella olevissa kuudessa talossa. Sinne on matkaa vain vähän toista kilometriä ja suoraan metsäautotie

suunnitellulta maanvastaanottoalueelta. Liikenne kasvaa kapealla ja mutkaisella Kumianttiellä. On todennäköistä, että Nastolan suunnalta tulevien maanainesten kuljetuksissa tullaan kustannusten takia käyttämään lyhyempää reittiä eikä moottoritietä. Moottoritien ja leveäkaistatien (VT 12) kautta matka Nastolaan on lähes 20 km. Liikenneturvallisuuden näkökulmasta hitaampien ajoneuvojen lisäys sinänsä turvalliselle moottoritiellekin on ongelma, koska ajoneuvojen nopeuserot aiheuttavat ohitustarvetta. Kaikkein ongelmallisin tilanne syntyisi kuitenkin Kumianttielle. Se on kapea, mutkainen ja routiva eikä sovi kuorma-autolla ajoon eikä missään tapauksessa perävaunullisella yhdistelmällä tapahtuvaan ajoon suunnitellussa määrin. Tiellä ei ole kevyen liikenteen väyliä, kunnollisia piennaralueita eikä katuvaloja. Tiellä on varsinkin kesäisin runsaasti kevyttä liikennettä. Pajulahden urheiluopistolla majailevat käyttävät tietä pyöräilyyn ja rullaluisteluun. Raskaan liikenteen lisääntyminen suunnittelussa määrin aiheuttaisi todella merkittävän vaaran liikenneturvallisuudelle. Melu järvellä tulee kasvamaan sekä kuorma-autojen jatkuvasta liikenteestä että alueen kaivamisesta ja ennen kaikkea kallioiden murskaamisesta. Poistettavaa kalliokiviainesta on Oksjäven alueella $800\,000\text{ m}^3$, jolloin kalliota louhitaan ja maa- ja kiviainesta siirretään ja perävaunulliset kuorma-autot vievät kalliota pois yhteensä 50 000 kuormaa. Alueelta viedään pois kallioainesta esityksen mukaan 220 perävaunullista kuorma-autoa vuorokaudessa ja massojen tuonti olisi 140 kuormaa vuorokaudessa eli edestakainen autoliikenne kasvaisi 720 kuorma-autolla/vrk. Lisäksi alueelle tuotaisiin lunta n. $40\,000\text{ m}^3$ vuodessa. Kalliota murskattaessa syntyy pölypilviä, jotka tulevat laskeutumaan sopivalla tuulella Oksjärvelle. Moottoritien aiheuttama melu kuuluu häiritsevänä jo nyt ympäri järven ja sinne on matkaa Oksjärveltä enemmän kuin suunnitellulle Oksjärven vastaanottoalueelle. Seestan kartanon yhtenäinen noin 900 ha:n suuruinen erämaa-alue on suosittua paikallisten asukkaiden marjastus-, retkeily- ja sienestysaluetta. Aluetta käyttää myös useampi metsästysseurue. Alueella asuu hirviä, valkohäntä- ja metsäkauriita, myös ilvesten jälkiä näkyy talvisaikaan. Oksjärven rannalla asuu myös liito-orava. Järven linnustoon kuuluvat mm. kuikat, laulujoutsenet ja muut harvinaiset vesilinnut. Oksjärveen laskevat alueelta sekä metsäautotien ojat että ojitetun metsäalueen ojat. On pelättävissä, että niiden virtaama kasvaa lumenkaatopaikkana olemisen johdosta. Se tulee lisäämään järven samentumista, kuten kävi moottoritietä rakennettaessa: Korvenojan suulle syntyi pitkä hiekkasärkkä. Tosin suurimmat valumat tulevat menemään Seestanjokeen ja sitä kautta Salajärveen. Luoteis-Nastolan osayleiskaava tulee lisäämään työpaikkoja ja asuntoja mm. Kumianttielle ja moottoritien tienhaaraan. Myös tämä lisää Kumianttien liikennettä ja pitää ottaa huomioon. Maanvastaanottoalueen tulo Oksjärven alueelle vaikuttaisi myös alueen kesämökkien arvostukseen ja hintoihin.

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys ry:n Lahden osasto kertoo, että yhdistys omistaa Hollolan Miekkiössä Tuohijärven rannassa Tuohijärven kesäkodin. Siellä on ollut toimintaa vuodesta 1950 alkaen. Toimintaa on pääosin toukokuusta syyskuuhun. Leirikeskuksessa on jumalanpalveluksia, lauluseuroja, lähetystilaisuuksia, leirejä sekä loma- ja virkistysviikkoja. Toimintaa on myös leiripaikan pihalla. Kun Tuohijärvenkallio on yhdistyksen kesäkodista vain noin 300 metrin päässä, on ilmeistä, että alueella tapahtuva louhinta ym. aiheuttaisi huomattavaa meluhaittaa ja rajoittaisi Tuohirannan leiripaikan toimintaa.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Edellä lyhyesti kuvatuissa arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä on paljon arvokasta tietoa käytettäväksi arvioinnin toteutuksessa. Ympäristökeskus lähettää kopiot saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Hämeen ympäristökeskuksessa.

Arviointiohjelmassa on esitetty kaikki YVA-asetuksen 9 §:n edellyttämät asiakohdat, mutta niiden sisältöä on tarpeen jäljempänä todetuilta osin tarkistaa. Hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset on selvitettävä arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon mukaisesti.

Hankkeen kuvaus ja vaihtoehdot

YVA-arviointiin tulevien vastaanottoaluevaihtoehtojen etsinnässä oli käytetty alueita poissulkevaa valintamenetelmää. Valintaperusteet on esitetty avoimesti ja selkeästi YVA-ohjelmassa.

Toteuttamatta jättämisen vaihtoehto (VE 0) on kuvattu liian niukasti, jotta sen perusteella voisi arvioida sen vaikutuksia hankevaihtoihin verrattavalla tavalla. Nollavaihtoehdon kuvausta pitää tarkentaa. Nollavaihtoehdon arviointia on käsitelty YVA-ohjelman s. 60, ja siinä kerrotaan lähtöoletuksena olevan, että vaihtoehtoisilla sijoituspaikoilla on voimassa olevat ympäristöluvat. Tältä pohjalta nollavaihtoehdolle voi hyvin löytää realistisen sisällön. Nollavaihtoehdossa on tarpeen tarkentaa myös sitä, millaisissa kohteissa, missä ja kuinka paljon maa-aineksia voitaisiin hyötykäyttää ja vähentää näin maa-ainesten loppusijoituksen tarvetta. YVA-ohjelmassa esitetään nollavaihtoehdosta arvioitavaksi vaikutus alueen suunniteltuun maankäyttöön, sosiaaliin tekijöihin sekä maa-ainesten käsittelyn ja kuljetuksen kustannuksiin. Nollavaihtoehdon vaikutukset pitää kuitenkin arvioida samalla tavalla ja samansisältöisesti kuin hankevaihtoehtojen.

Hankkeella on neljä sijaintivaihtoehtoa, joista jokaisella on kaksi vastaanottokapasiteetin mukaista alavaihtoehtoa: $480\,000\text{ k-m}^3/\text{v}$ (a-vaihtoehdot) ja $240\,000\text{ k-m}^3/\text{v}$ (b-vaihtoehdot). Hankkeen tilantarvetta arvioitaessa mitoitusajanjaksona on käytetty 30 vuotta ja mitoittavana maa-ainemääränä $480\,000\text{ k-m}^3/\text{v}$. Näiden lähtökohtien perusteella seudullinen maanvastaanottoalue tarvitsee noin 40 ha:n alan, jonka kerrotaan tarkentuvan kunkin kohteen maaston mukaan. YVA-ohjelmassa jokaisesta sijaintivaihtoehdosta on jo esitetty rajausta kartalle. Rajausta on kuitenkin esitetty vain a-vaihtoehdon mukaisen eli suuremman vastaanottokapasiteetin mukaisesta alueesta. Myös kaikkien sijaintivaihtoehtojen pienemmän vastaanottokapasiteetin (b-vaihtoehdot) mukaiset karttarajaukset pitää esittää, samoin on esitettävä vastaavat louhintamäärät. Jos tarkoituksena on pitää alue samankokoisena, mutta pidentää mitoitusajanjaksoa, se pitää tuoda selvästi esille.

Kolmella neljästä vaihtoehtoisesta alueesta tarvitaan kallion louhintaa. Olisi tärkeää selvittää myös kunkin alueen kallion laatu, sillä se vaikuttaa louheen murskauskelpoisuuteen.

Hankkeen sijaintivaihtoehdoille on valittu osin epäonnistuneet nimet. Ainakin 'Nastolan vanha kaatopaikka' on aiheuttanut väärinkäsityksiä hankkeen sijain-

tipaikasta ja pahaa mieltä alueen omistajille. Myöskään 'Oksjärvi' ei ole paras mahdollinen vaihtoehdon sijaintipaikan nimi.

Hankkeen käytönaikaisesta toiminnasta purkutiilen, -betonin ja -asfaltin, kantojen, louheen ja humuspitoisen sekä kivisen maan vastaanotto, varastointi ja käsittely on esitelty Maanjalostus ja varastointi -otsikon alla. Otsikko antaa harhaanjohtavan kuvan toiminnasta, sillä kyseessä on jätteenkäsittely.

Hankkeen liikennemäärät pitää tarkentaa ja suhteuttaa ne kunkin kohdealueen asianmukaisten liikennöintireittien liikenteeseen. Vuorokautisen liikennemäärän sijasta on liikenteen vaikutusten arvioimiseksi on kuvattava vuorokautisen toiminta-ajan mukainen liikenne. On kuvattava tarkemmin kunkin hankealueen liikennöintiväylät ympäristöineen sekä niiden soveltuvuus ja kestävyys hankkeen liikennöintiin.

Hankkeen elinkaaren eri vaiheista vastaanottoalueen käytöstä poisto on kuvattu hyvin niukasti. Kuitenkin vaikutusten arvioinnissa on luvattu kiinnittää huomiota siihen, kuinka alueen jälkikäyttö tukisi seudun tulevaa maankäyttöä. Jotta tällaisen arvioinnin voisi tehdä, pitää ensin kuvata tarkemmin alueen jälkikäyttöä tai jälkikäyttömahdollisuuksia eri vaihtoehdoissa.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

YVA-asetuksen 9 §:ssä edellytetään YVA-ohjelmassa esitettäväksi hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin. Tässä YVA-ohjelmassa ei ole tällaista otsikkoa, vaan otsikko 'Liittyminen muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin'. Tämän otsikon alla on esitelty Kujalan jätekeskus, jonka rakenteissa hyödynnetään ylijäämämassoja, meluvallien rakentaminen Nastolaan, Hollolaan ja Orimattilaan, Biovakka Suomi Oy:n keskitetyn biokaasulaitoksen rakentaminen Nastolan vanhan kaatopaikan viereen ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) toteuttaminen.

Kolme ensiksi mainittua – Kujalan rakenteet, meluvallien rakentaminen ja biokaasulaitos – ovat YVA-asetuksen 9 §:n 1)-kohdassa tarkoitettuja muita hankkeita, mutta METSO-ohjelma ei sen sijaan ole. METSO-ohjelma kuuluu puolestaan niihin seikkoihin, joita YVA-asetuksen 10 §:n mukaan pitää esittää YVA-selostuksessa: on esitettävä hankkeen suhde sen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin.

Jako maanvastaanottoalueeseen liittyviin hankkeisiin ja toisaalta suunnitelmiin ja ohjelmiin ei ole ympäristövaikutusten kannalta yhdenmukainen. Maanvastaanottoalueeseen liittyvät muut hankkeet pitää tunnistaa ja esitellä, jotta mm. havaitaan ja voidaan arvioida ja tuoda esiin hankkeiden mahdolliset yhteisvaikutukset. Hankkeeseen liittyvät suunnitelmat ja ohjelmat pitää esitellä, koska YVA-selostuksessa pitää esittää hankkeen suhde niihin, toisin sanoen se, kuinka hanke niitä toteuttaa tai on niiden kanssa ristiriidassa.

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Maanvastaanottoalueen sijoituspaikat ja sen liikenneyhteyksien pitää sopeutua alueen maakuntakaavaan. Tässä ympäristövaikutusten arvioinnissa tehtävät selvitykset palvelevat myös myöhemmin laadittavan Päijät-Hämeen maakuntakaavan valmistelua.

YVA-lain 13 §:n mukaan viranomaisella ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon. Tämä seikka on YVA-ohjelmassa todettu vain ympäristöluvan yhteydessä, mutta YVA-asetuksen mukaan tätä rajausta ei ole, vaan sen mukaan asia koskee kaikkia hankkeen toteuttamiseen liittyviä lupia ja päätöksiä.

YVA-ohjelmassa on todettu hiukan epäselvästi rakentamisen aikainen luvantarve. Rakentamiseen liittyvä murskaus tarvitsee ympäristöluvan, jos murskausaseman toiminta-aika ylittää 50 päivää vuodessa. Tämän ympäristöluvan myöntää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Maanvastaanottoalueen ympäristöluvan myöntäjäksi on esitetty Hämeen ympäristökeskus. Aluehallintouudistuksen toteutuessa 1.1.2010 lupaviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Hämeen tiepiirin tehtävät Päijät-Hämeessä hoitaa jatkossa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeessa saattaa tulla sovellettavaksi myös vesilain 1 luvun 17 a §, jossa on luonnontilaisen uoman tai lähteen muuttamiskielto. Muuttamiskiellosta poikkeamiseen tarvitaan ympäristölupaviraston (aluehallintouudistuksen jälkeen aluehallintoviraston) lupa.

Vaikutusalueen rajaus Vaikutusalueen raja on esitetty vaikutustyypeittäin pääosin asianmukaisesti. Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen on esitetty tarkasteltavan koko seutukunnan laajuudelta, mutta pääosin 1- 2 km:n säteellä hankealueesta. On epäselvää, mitä tässä tarkoitetaan seutukunnalla. Maisemavaikutusten rajauksesta on esitetty, että maisemavaikutus 'levittäytyy tasaisesti hyvin laajalle alueella'. Ilmeisesti tarkoitetaan sitä, että maisemavaikutusten alue voi olla laaja. Maastonmuotojen vaihtelun takia se ei kuitenkaan levittäytyne tasaisesti hankealueen ympäristöön. Maisemavaikutukset pitää selvittää etenkin kunkin vaihtoehtoisen hankealueen olennaisista katselusuunnista, esim. teiltä, asutuksesta, poluilta, järveltä ja vastaavista katsoen.

Ympäristön nykytilan kuvaus ja vaikutusten selvittäminen

YVA-ohjelmassa esitetään arviointi toteutettavan tavalla, jossa kuvataan ympäristövaikutuksen ilmeneminen ja arvioidaan muutoksen suuruutta verrattuna nykytilaan. Muutoksen suuruuden arviointi ei kuitenkaan riitä, vaan ympäristövaikutusten luonne on arvioitava ja vertailu nykytilaan tehtävä kattavammin. Arvioinnissa on selvitettävä mm. paitsi vaikutuksen suuruus myös sen monitahoisuus, todennäköisyys, kesto, toistuvuus, palautuvuus ja vaikutusalueen laajuus.

Arvioinnissa käytettäviä menetelmiä ja niihin liittyviä oletuksia ei ole esitelty. Arviointiaineistona käytettäviä jo tehtyjä selvityksiä on tarkoitus täydentää mm. avainhenkilöiden haastatteluilla, mutta YVA-ohjelmassa ei esitetä, keitä on tarkoitus haastatella ja mistä aihepiireistä. Nämä tiedot pitää kertoa YVA-selostuksessa. Arvioinnissa on tarkoitus käyttää vertailupohjana Rälssin maanvastaanottoalueen ympäristövaikutuksia, ja Rälssistä on YVA-ohjelman mukaan saatavissa mm. pinta- ja pohjavesien tarkkailutietoa. Rälssin YVAssa ja ympäristölupahakemuksessa on kuitenkin selvitetty melu-, pöly- ja tärinä-

vaikutukset osin puutteellisesti, mikä on otettava käyttöäessä sitä vertailupohjana.

Arvioinnissa on selvitettävä soveltuvin osin hankkeen mahdollisia yhteisvaikutuksia edellä mainittujen muiden hankkeiden - Kujalan rakenteet, meluvallien rakentaminen ja biokaasulaitos - kanssa. Ainakin biokaasulaitoksen kanssa voi olla yhteisiä liikenteellisiä vaikutuksia. Tuohijärvenkallion vaihtoehdolla saattaa samoin olla liikenteellisiä yhteisvaikutuksia Helsingintien varrella olevien Korkeamäen kiviaineksen ottohankkeen ja Rälssin maanvastaanottoalueen kanssa. Meluvalleista saattaa saada aineistoa nollavaihtoehdon sisällön muotoiluun (maa-aineksen hyötykäyttömahdollisuudet) ja sitä kautta vaikutusten arviointiin.

Päästöt ilmaan

Arviointiohjelmasta puuttuu ilman laadun nykytilan kuvaus hankealueilta, ja se pitää esittää.

Hankkeen keskeisin ilmapäästö on pöly. Sitä syntyy ainakin liikenteestä, rakennusaikaisesta kiviaineksen louhinnasta ja murskauksesta ja toiminta-aikaisesta varastossa olevan kiviaineksen ja kantojen murskauksesta sekä maanlajityksestä. Sekä rakentamisen ja toiminnan että liikenteen pölypäästöjen leviäminen pitää selvittää matemaattisella leviämismallilla. Mallinnukseen tarvitaan paikallisten maasto-, sääolo- ym. tietojen lisäksi myös eri päästölähteiden päästötiedot. Murskauksen päästöistä on olemassa mittaustietoa, liikenteen ja läjityksen pölypäästöt pitää mallinnusta varten arvioida.

Mallinnuksella saatavaa arviota hankkeesta johtuvien hengitettävien hiukkasten määrästä ilmassa on verrattava ensisijaisesti ilman laadun nykytilaan. Sen lisäksi kunkin alueen koko ilmanlaadun arvioitua muutosta (ei siis pelkästään tämän hankkeen päästöistä aiheutuvaa muutosta ilmanlaatuun) on verrattava ilmanlaatuasetuksen (VNa 711/2001) raja-arvoihin sekä ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvoista annetun päätöksen (VNp 480/1996) mukaisiin ohjearvoihin.

Melu

Arviointiohjelmasta puuttuu nykyisen melutilanteen kuvaus hankealueilta, ja se pitää esittää.

Hankkeen aiheuttamia meluvaikutuksia on tarkoitus arvioida melumallin avulla ja verrata tuloksia valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisiin meluohjearvoihin. On huomattava, että jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kaapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen pitää lisätä 5 dB ennen sen vertaamista ohjearvoihin. Selostuksessa pitää esittää tieto mm. siitä, kuinka monessa kohteessa ja kuinka usein (ja mihin vuorokauden- ja vuodenaikoihin) melutason ohjearvot ylittyvät toiminnan seurauksena. Koska ohjearvon alittavakin melutaso voi olla häiritsevää ja vaikuttaa kielteisesti ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen etenkin alueilla, joilla tuttu äänimaisema muuttuu selvästi, myös ohjearvoa alemmat häiritseviksi koettavat meluvaikutukset pitää arvioida ja esittää.

Arvioinnissa myös alueen suunniteltu maankäyttö on otettava huomioon. Esimerkiksi Oksjärven hankealue on melko lähellä kyläalueeksi kaavoitettu aluetta, ja myös osa liikenteestä kulkee kyläalueen läpi. Tuohikallion rajalle on suunniteltu pientalovaltaista asutusta.

Tärinä

YVA-ohjelman mukaan aiotaan selvittää pelkästään louhinnasta johtuva tärinä. Sen lisäksi on selvitettävä myös liikenteestä johtuva tärinä niiltä osin, kun kuljetusreittien varrella on asutusta ja rakennuksia. Liikenteen tärinän selvittämisestä on olemassa VTT:n suositus (Talja, A. 2002. Suositus liikennetärinän mittaamisesta ja luokituksesta. VTT tiedotteita 2278. Espoo).

Pintavedet

Hankealueiden pintavedet on esitetty puutteellisesti. Aineistosta ei selviä, mitkä ovat kunkin hankealueen purkuvesiä, joihin kohdistuvia vaikutuksia on tarkoitus arvioida. Nämä tiedot pitää esittää selvästi kartoilla ja sanallisesti. Purkuvesien nykytila pitää kuvata.

Pintavesivaikutuksia arvioitaessa pitää esittää myös ilmastonmuutoksen vaikutukset, koska hankkeen mitoitusajanjaksona on käytetty 30 vuotta. Ilmastonmuutoksen vaikutukset voinevat näkyä lähinnä sadannan lisääntymisenä ja sen ajallisina muutoksina (talviaikaan nykyistä enemmän vetenä, kesällä kuivaa), tulvan vaaraa ei maanvastaanottoalueen toimintaan liity. Näillä seikoilla on merkitystä myös laskeutusaltaiden ja muiden veteen liittyvien rakenteiden mitoituksen kannalta.

Luonto

Arvioinnin perustana on tarkoitus käyttää olemassa olevaa tietoa, jota on täydennetty kesän 2009 aikana tehdyillä maastoselvityksillä. On tärkeää, että maastoselvitykset tehdään oikeaan aikaan. Liito-oravaselvitys pitää tehdä keväällä huhti-toukokuussa ja linnustoselvitykset lintujen pesintäaikana alkukesällä. Maastoselvitysten ajankohdat ja menetelmät pitää esittää arviointiselostuksessa.

YVA-ohjelman mukaan maastokäynneillä on tarkoitus tarkentaa sitä, onko alueella luonnonsuojelulain mukaisia luontotyypppejä ja esiintyykö alueella rauhoitettuja tai uhanalaisia lajeja. Luonnonsuojelulain mukaisten luontotyyppien lisäksi pitää esittää tiedot mahdollisista vesilain 1 luvun 17 a §:n mukaisista luonnontilaisista uomista tai lähteistä sekä metsälain 10 §:n mukaisista metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeistä elinympäristöistä ja arvioida vaikutukset niihin.

Ympäristöhallinnon Hertta-tietojärjestelmän mukaan hankealueiden läheisyydessä ei ole Natura-alueita tai sellaisia uhanalaisten eliölajien esiintymiä, jotka voisivat häiriintyä maanvastaanottoalueen toiminnasta. Aikkalan alueen länsipuolella on arvokas kallioalue.

Kulttuuriympäristö

Kulttuuriympäristöjen kuvauksesta puuttuvat maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden kohteiden kuvaukset, ja ne pitää esittää. Vaikutukset kulttuuriympäristöihin pitää arvioida.

Ihmisiin kohdistuva vaikutukset

Ympäristön nykytilan kuvauksesta puuttuu tieto hankealueen ja liikennöinti-reittien (lähi)vaikutusalueiden väestön ja herkkien kohteiden määrästä ja sijainnista. Selostukseen nämä tiedot pitää tarkentaa.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on esitetty YVA-ohjelmassa sekavasti. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on esitetty kahden otsikon alla: 6.3.2. Vaikutusten arviointi ihmisiin ja 6.3.6. Sosiaalisten vaikutusten arviointi. YVA-laki edellyttää selvitettäväksi välittömät ja välilliset vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen; sosiaalisten vaikutusten käsi-

tettä YVA-laki ei tunne. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on syytä selvyyden vuoksi koota yhden otsikon alle.

YVA-ohjelman mukaan hankkeen vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen selvitetään YVA-prosessin aikana yleisötilaisuuksissa saatavan palautteen perusteella. Taustamateriaalina käytetään myös arviointiohjelmasta saatavia lausuntoja ja mielipiteitä sekä mahdollisia lehtikirjoituksia. Palautteet, mielipiteet ja lehtikirjoittelut eivät kuitenkaan ole ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin asianmukainen perusaineisto, sillä ihmisiin kohdistuvilla vaikutuksilla ei tarkoiteta ihmisten mielipiteitä ja pelkoja hankkeen vaikutuksista. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin perustana pitää olla 'kova fakta', kuten esimerkiksi melu-, ilmanlaatu-, pintavesi-, liikenne-, luonto- ja maisemavaikutusten arvioinnista saadut tiedot. Palautteista ja mielipidekirjoituksista voi sen sijaan saada aineistoa ympäristön nykytilan kuvaukseen, esimerkiksi tietoa virkistyskäytön laajuudesta, sekä vaikutusten merkittävyyden arviointia varten.

YVA-ohjelmassa terveysvaikutusten arviointi esitetään tehtäväksi vertaamalla terveyteen vaikuttavia arvioituja ympäristövaikutuksia ohjearvoihin ja tunnuslukuihin. Terveysvaikutusten arvioinnissa voi joiltakin harvoilta osin käyttää ohjearvoja ja tunnuslukuja. Esimerkiksi melusta on olemassa ohjearvot, mutta on huomattava, että jo ohjearvoa alemmikin melu voi olla häiritsevää ja vähentää ympäristön viihtyisyyttä. Ilmanlaadun ohje- ja raja-arvoja ei voi käyttää yhden hankkeen terveysvaikutusten arviointiin, vaan yhden hankkeen päästöjen ilmanlaatuvaikutuksia pitää verrata alueen ilmanlaadun nykytilaan. Jos halutaan käyttää vertailukohtana ilmanlaadun ohje- ja raja-arvoja, pitää yhdistää arvio hankkeen aiheuttamista ilmalaatumuutoksista alueen ilmanlaadun nykytilatietoon ja verrata uutta ilmanlaatatietoa ohje- ja raja-arvoihin.

Terveysvaikutusten arvioinnissa voi siten joiltakin osin käyttää ohjearvoja ja tunnuslukuja, mutta pääosin niin terveyteen kuin elinoloihin ja viihtyvyyteenkin kohdistuvat vaikutukset pitää arvioida muulla tavoin. Arviointi pitää tehdä ao. vaikutustyyppin vaikutusalueen laajuuden, vaikutusten kohteena olevan väestön määrän ja/tai kohderyhmän sekä vaikutuksen suuruuden, monitahoisuuden, todennäköisyyden, keston, toistuvuuden ja palautuvuuden perusteella.

Ympäristöonnettomuudet ja niiden seuraukset

YVA-asetuksessa edellytetään tehtäväksi myös arvio mahdollisista ympäristöonnettomuuksista ja niiden seurauksista. Myös liikenteestä johtuvat riskit voidaan esittää tässä yhteydessä.

Haitallisten vaikutusten vähentäminen

YVA-ohjelmassa luvataan, että YVA-selostuksessa esitetään mahdolliset haitallisten vaikutusten vähentämistoimet, joita on tarkoitus tarkentaa arvioinnin jälkeisessä suunnittelussa. Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinoista on tarpeen esittää ainakin suunniteltujen laskeutusaltaiden mitoituserusteet. Myös muut haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeelliset keinot pitää esitellä edes yleisellä tasolla.

Raportointi

YVA-ohjelmassa käytetyt kartat ovat osin (esim. maankäyttö, vesistöt) niin pieniä ja epäselviä, että niistä ei saa selvää. Kartoista puuttuvat karttamarkin-

töjen selitykset. YVA-selostuksessa pitää kiinnittää huomiota kuva- ja kartta-aineiston selkeyteen ja luettavuuteen.

Siihen nähden, että arvioinnissa aiotaan käyttää paljon jo olemassa olevaa aineistoa, lähdeluettelo on niukka. Huomattava osa siitä on Hämeen ympäristökeskuksen eri maankaatopaikkoja koskevia ympäristölupapäätöksiä. Myös lakeja, yleisjulkaisuja ja muuta yleistä aineistoa on runsaasti. Sen sijaan itse hankealueita koskevia varsinaisia inventointi- ym. aineistoja on mainittu niukasti. YVA-selostuksessa pitää luetella kattavasti kaikki käytetyt aineistot. Lähdeluettelon verkkodokumenttien www-osoitteet pitää esittää asianomaisen www-sivun tarkkuudella sivun selkokielisellä osoitteella.

Lausunnon nähtävillä olo

Ympäristökeskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon tiedoksi lausunnon antajille ja niille mielipiteen esittäjille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa. Lausunto tulee nähtäville myös ympäristöhallinnon verkkopalveluun osoitteeseen www.ymparisto.fi/ham/yva > Vireillä olevat YVA-hankkeet.

Johtaja

Harri Kallio

Kehittämispäällikkö

Riitta Turunen

Liite

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Tiedoksi

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät
Suomen ympäristökeskus (ja 2 kpl arviointiohjelmia)

MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksun määräytyminen

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollisella, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, on oikeus vaatia siihen oikaisua Hämeen ympäristökeskukselta. Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristökeskukselle kuuden (6) kuuden kuukauden kuluttua maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite, vaatimus maksun muuttamiseksi sekä oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän ja oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite. Oikaisuvaatimus voidaan toimittaa ympäristökeskukseen myös sähköisessä muodossa. Kun sähköisessä asiakirjassa on riittävät tiedot lähettäjistä, sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella eikä myöskään ns. sähköistä allekirjoitusta tarvita.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Kirjallinen oikaisuvaatimus on jätettävä postiin tai sähköinen oikaisuvaatimus lähetettävä siten, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hämeen ympäristökeskuksen postiosoite on PL 131, 13101 Hämeenlinna ja käyntiosoite Birger Jaarlinkatu 13. Lahden toimipaikan postiosoite on PL 29, 15141 Lahti ja käyntiosoite Vesijärvenkatu 11 A. Sähköposti toimitetaan osoitteeseen kirjaamo.ham@ymparisto.fi.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Laki valtion maksuperustelain muuttamisesta (961/1998)

Ympäristöministeriön asetus (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)